

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

พุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยในปัจจุบันคือ พุทธศาสนานิกายเถรวาท ที่มีแม่แบบมาจากลังกา พุทธศาสนาเถรวาทของลังกาที่ไทยรับมานั้นเป็นลักษณะของพุทธศาสนาที่เจริญสืบต่อมาจากพุทธศาสนาในอินเดีย* ประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาเถรวาทในลังกามีบันทึกไว้ในคัมภีร์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประวัติพุทธศาสนา ประวัติวัตถุหรือประวัติสถานที่สำคัญ ๆ ทางพุทธศาสนาในลังกาหลายคัมภีร์ด้วยกัน* คัมภีร์เหล่านั้นมีเนื้อหามากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่คัมภีร์นั้น ๆ จะกล่าวเน้นหนักในเรื่องใด คัมภีร์ที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกาที่มีชื่อเสียง ได้รับความนิยมนำแพร่หลายมากที่สุดคือ คัมภีร์มหาวงศ์ คัมภีร์นั้นบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ละเอียดพิสดารกว่าคัมภีร์อื่น ๆ เป็นพงศาวดารลังกาที่มีชื่อเสียงที่สุด แม้นักประวัติศาสตร์ก็อาศัยคัมภีร์มหาวงศ์เป็นหลักฐาน เมื่อกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของลังกา

คัมภีร์ที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกาละเอียดพิสดารเช่นนี้ มิใช่มีเฉพาะคัมภีร์มหาวงศ์เท่านั้น คัมภีร์วังสมาธิเป็นอีกคัมภีร์หนึ่งที่กล่าวถึงความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกาในทำนองเดียวกับคัมภีร์มหาวงศ์ จากการตรวจสอบเนื้อหาและรูปแบบการประพันธ์ในชั้นต้นพบว่า เนื้อหาของคัมภีร์แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เรียกว่า วังสมาธิ ตอนที่ ๒ เรียกว่า มหาวังสมาธิ เนื้อหาสาระของคัมภีร์ทั้ง ๒ ตอน กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกา กล่าวถึงเรื่องมิลินปัญหา และกล่าวถึงประวัติพระพุทธโฆสาจารย์ ตามลำดับ เนื้อหาตอนที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกา ซึ่งปรากฏอยู่ในตอนที่เรียกว่า วังสมาธิ ให้รายละเอียดชัดเจนใกล้เคียงกับคัมภีร์

*สุภาพรรณ ๗ บางช้าง, ประวัติวรรณคดีบาลีในอินเดียและลังกา (สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖), หน้า ๑.

* จะกล่าวถึงคัมภีร์เหล่านี้โดยสรุปในบทที่ ๓ การศึกษาเชิงวิเคราะห์

มหาวงศ์ รูปแบบการประพันธ์และเนื้อหาบางตอนเป็นไปในลักษณะเดียวกับคัมภีร์มหาวงศ์
ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะศึกษาในรายละเอียดของคัมภีร์ส่วนนี้ให้รู้ชัดเจนว่า วิงสมาธินี้มีเนื้อหา
สาระ ภาษา และรูปแบบการประพันธ์เป็นไปในลักษณะใด

อีกประการหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่คัมภีร์วิงสมาธินี้มีเนื้อหาสาระส่วนใหญ่เป็นไปในทำนอง
เดียวกับคัมภีร์มหาวงศ์ แต่ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั่วไปในแวดวงพุทธศาสนาเถรวาทเหมือน
คัมภีร์มหาวงศ์ จากการตรวจสอบในคัมภีร์คันชวงศ์^๒ ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมรายชื่อคัมภีร์
ต่าง ๆ ของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท และจากหนังสือ Pali Literature^๓ ของ เค.อาร์.
นอร์แมน (K.R. Norman) ซึ่งเป็นหนังสือเอนไซคลิกที่รวบรวมรายชื่อคัมภีร์และรายชื่อพระ
เถระ พร้อมผลงานการประพันธ์ของพระเถระเหล่านั้นที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท
ไว้มากที่สุด ไม่มีชื่อคัมภีร์วิงสมาธินี้ปรากฏอยู่แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม คัมภีร์วิงสมาธินี้
ถึงแม้จะไม่ปรากฏหลักฐานในคัมภีร์หรือในหนังสือใด ๆ รวมทั้งไม่ปรากฏแพร่หลายในประเทศ
อื่น ๆ ก็ตาม แต่คัมภีร์นี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายอยู่ในประเทศไทยเป็นอย่างดี มีหลักฐานเป็น
ต้นฉบับคัมภีร์ใบลานปรากฏอยู่หลายฉบับ เท่าที่ผู้วิจัยค้นพบมี ๓๓ ฉบับ ต้นฉบับเหล่านั้นมีทั้งที่
เป็นฉบับหลวง ซึ่งพระมหากษัตริย์รัชกาลต่าง ๆ โปรดฯ ให้สร้างขึ้น และฉบับธรรมดาซึ่ง
มีทั้งปรากฏและไม่ปรากฏนามผู้สร้าง จากหลักฐานดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าคัมภีร์วิงสมาธินี้
เป็นที่รับรู้แพร่หลายในหมู่ประชาชนชาวไทย อนึ่ง คัมภีร์นี้ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง สมัยที่แต่ง
และสถานที่แต่งแต่อย่างใด สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ล้วนเป็นปัญหาที่น่าสนใจซึ่งต้องศึกษาค้นคว้า
เพื่อให้ได้รายละเอียดความเป็นมาของคัมภีร์อย่างชัดเจน

ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรนำคัมภีร์วิงสมาธินี้มาศึกษาอย่างกว้าง ๆ ถึงภาพรวมของ
คัมภีร์ทั้ง ๒ ตอน และศึกษาอย่างละเอียดโดยการตรวจสอบชำระ แปล และศึกษาเชิง-
วิเคราะห์ ประวัติความเป็นมา เนื้อหาสาระ ภาษา และรูปแบบการประพันธ์ เฉพาะตอน
ที่เรียกว่า วิงสมาธินี้ เพื่อให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วอย่างชัดเจน

^๒ Journal of The Pali Text Society Volume II. (The Pali Text Society, London, 1885, 1886, 1887).
^๓ K.R. Norman, Pali Literature (Otto Harassawitz Wiesbaden, 1983).

รวมทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มพูนหลักฐานประวัตินความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกาให้กว้างขวาง
ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้ผู้ศึกษาคัมภีร์นี้ เข้าใจพื้นฐานความเป็นมาของพุทธศาสนาในประเทศไทย
ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อปริวรรตและตรวจสอบชำระวงสมาธิจากต้นฉบับคัมภีร์ใบลานอักษรขอม
ภาษาบาลี
๒. เพื่อแปลวงสมาธิที่ตรวจสอบชำระแล้วเป็นภาษาไทย
๓. เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์ในค่านประวัตินความเป็นมา เนื้อหาสาระ ภาษา
และลักษณะการประพันธ์ของวงสมาธิ

ขอบเขตของการวิจัย

ก. ต้นฉบับที่หมั้นจะทำการศึกษาวิจัย

ขณะที่เริ่มต้นดำเนินการวิจัยงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบต้นฉบับใบลาน
คัมภีร์วงสมาธิทั้งหมด ๑๓ ฉบับ ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ผู้วิจัยจะนำไปกำหนดขอบเขตในการวิจัย
ต่อไปนี้คือ

๑. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับรองทรง รัชกาลที่ ๑ เลขทะเบียน ๒๔๗๕
ห ๑๑ ข ๒/๑
๒. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับทองน้อย รัชกาลที่ ๓ เลขทะเบียน ๒๔๘๑
ห ๑๑ ข ๒/๑
๓. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับรศน้ำคำไท รัชกาลที่ ๓ เลขทะเบียน ๒๔๒๓
ห ๑๑ ข ๓/๑
๔. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับทองหีบไม้ประดับธรรมคา รัชกาลที่ ๕
เลขทะเบียน ๒๕๓๔ ห ๑๑ ข ๓/๑
๕. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับทองหีบไม้ประดับทองหีบ เลขทะเบียน ๕๔๐๑
ท ๑๗๗ ข ๕/๓ ก
๖. วงสมาธิปกรณ์ ฉบับถ่องซาคไม้ประดับหาคาเขียนลายทอง
เลขทะเบียน ๓๔๖๓ ท ๔๔ ข ๑/๑ น

๗. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์สองซาคไม้ประดับขรรพคา เลขทะเบียน ๒๔๔๐
ท ๑๑ ข ๒/๑

๘. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์สองซาคไม้ประดับหาซาค เลขทะเบียน ๕๔๐๕
ท ๑๗๔ ข ๕/๓ ท

๙. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์ทองทึบไม้ประดับขรรพคา เลขทะเบียน ๒๔๔๒
ท ๑๑ ข ๒

๑๐. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์ทองทึบไม้ประดับหาสีแคง เลขทะเบียน ๒๔๗๔
ท ๑๑ ข ๒/๑

๑๑. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์ทองทึบไม้ประดับขรรพคา เลขทะเบียน ๔๐๔๓
ท ๔๕ ข ๖/๑

ต้นฉบบ์ทั้ง ๑๑ ฉบบ์นี้เก็บรักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

๑๒. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์วัดบวรนิเวศวิหาร เก็บรักษาไว้ที่วัดบวรนิเวศ
วิหาร มุฉนิชฎิมิพิไลภิกษุถ่ายหอคทิวอักษรจากอักษรขอมเป็นอักษรไทย แต่ยังไม่ไค้ตรวจสอบ
ชำระ อักษรต่าง ๆ ที่ปรากฏตามต้นฉบบ์ที่ปริวรรตแล้วนั้นยังมีส่วนที่ผิดจากที่ควรจะเป็น
อยู่มาก

๑๓. วังสมาลินีปกรณ ฉบบ์วัดสูงเม่น มี ๑๒ ปุค จารึกไว้ด้วยอักษรล้านนา
เก็บรักษาไว้ที่วัดสูงเม่น อำเภอสสูงเม่น จังหวัดแพร่ และมีสำเนาเอกสารเก็บรักษาไว้ที่
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วย

ต้นฉบบ์ ๑๑ ฉบบ์แรกที่เก็บรักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ มีหลักฐานปรากฏตาม
การจิคหมวดหมู่ในบัตรรายการว่าเป็นฉบบ์หลวง ๔ ฉบบ์ คือ ฉบบ์ที่ ๑-๔ นอกนั้นก็ถือว่าเป็น
ฉบบ์ขรรพคา ต้นฉบบ์ทั้ง ๑๓ ฉบบ์นั้น ต้นฉบบ์ที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ทั้งคาน เนื้อหาและตัวคัมภีร์
มี ๑๐ ฉบบ์ คือ ฉบบ์ที่ ๑-๔ และฉบบ์ที่ ๑๒ ฉบบ์อื่น ๆ นอกนั้นก็มิชอบพอรองคังนี้

ฉบบ์ที่ ๑๐ ซาคปุคที่ ๔

ฉบบ์ที่ ๑๑ มีเพียง ๑ ปุค คือ ปุคที่ ๑๐

ฉบบ์ที่ ๑๓ ผู้วิจัยไค้รับต้นฉบบ์มาในรูปสำเนาเอกสาร บางส่วนเลอะเลือน
จนไม่สามารถอ่านและถอดอักษรที่ปรากฏในต้นฉบบ์นั้นไค้

ข. ขอบเขตการคักเลือกต้นฉบบ์

เนื่องจากต้นฉบบ์โบราณคัมภีร์วังสมาลินีมีอยู่ด้วยกันหลายฉบบ์ คังกล่าวแล้ว
ในข้อ ก. ถ้าจะนำต้นฉบบ์เหล่านั้นมาปริวรรตและตรวจสอบชำระทั้งหมด คังต้องอาศัยเวลา

ในการดำเนินการเพิ่มขึ้นมากกว่านี้ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเฉพาะต้นฉบับที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ ๑๐ ฉบับ มาสอบทานเทียบเคียงกันในชั้นต้น พบว่าลักษณะภาษาและเนื้อหาสาระที่ปรากฏในทุกฉบับเป็นการคัดลอกมาจากต้นฉบับเดียวกัน หรือคัดลอกต่อกัน ๗ ถิ่นมาตามยุคสมัยที่สร้างคัมภีร์ฉบับนั้น ๆ ขึ้น และมีความแตกต่างกันในด้านการสะกดคำต่าง ๆ ซึ่งเนื่องมาจากการจารึก ไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญต่อการตรวจสอบชำระเพื่อหาเนื้อหาวิงวามานิตที่ถูกต้องใกล้เคียงกับต้นฉบับเดิมมากนัก ลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการคัดลอกมาจากต้นฉบับเดียวกันมีปรากฏให้เห็นหลายประการคือ

๑. คำประเพณีบาทและคำวางคำที่สามารถวินิจฉัยเพิ่มเติมเข้ามาได้ ซึ่งผู้วิจัยก็ได้เพิ่มเติมเข้ามา หรือข้อความบางตอนที่ขาดหายไปและไม่สามารถวินิจฉัยเพิ่มเติมเข้ามาได้ และผู้วิจัยก็ได้เว้นไว้ตามต้นฉบับนั้น ทั้ง ๒ กรณีนี้จะมีเครื่องหมายดอกจันทน์ (*) ปรากฏเป็นสัญลักษณ์พร้อมกันมีคำอธิบายประกอบในส่วนสุดท้ายของหน้านั้น ๆ* ในบทที่ ๒ ทั้งหมด ความต้นฉบับทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่นำมาเทียบเคียงกันขาดหายไปเหมือนกันทุกฉบับ

๒. การบอกลำดับที่ปริเฉทซ้ำซ้อนกัน ๒ ครั้ง มีปรากฏเหมือนกันในทุกฉบับคือปริเฉทที่ ๑๓ ต้นฉบับทั้ง ๑๐ ฉบับ บอกลำดับที่ปริเฉทเป็น ขวาทสโม (๑๒) ซ้ำกับปริเฉทที่ ๑๒ ที่มีมาก่อนแล้ว

๓. ลักษณะทั่วไปของอักษรวิจิที่ปรากฏในต้นฉบับทั้ง ๑๐ ฉบับ ล้วนเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เช่น การจาร ท เป็น ฏ, ฏ เป็น ท, ช เป็น ท, ท เป็น ช หรือการคงนิคคหิตไว้แทนเสียง ง เป็นต้น ทิวอย่างศัพท์ที่จารไว้ในลักษณะนี้เช่น ศาทยิ เป็น ศาฏยิ, ปาฏอปัชฺค เป็น ปาทอปัชฺค, กกุสฺสโร เป็น กกุสฺสโร, หุติ เป็น หุติ, สงฺโฆ เป็น สโฆ เป็นต้น

ลักษณะสำคัญ ๓ ประการดังกล่าวนี้ เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าต้นฉบับต่าง ๆ เหล่านั้นล้วนคัดลอกมาจากต้นฉบับเดียวกัน หรือไม่ก็คัดลอกต่อกัน ๗ ถิ่นมาตามยุคสมัยที่สร้างคัมภีร์ฉบับนั้น ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในกรณีเช่นนี้การคัดเลือกต้นฉบับเพียงบางส่วนจากต้นฉบับเหล่านั้นมาปริวรรตและตรวจสอบชำระก็น่าจะได้เนื้อหาสาระไม่แตกต่างจากการนำต้นฉบับทั้งหมดมาปริวรรตและตรวจสอบชำระ และโดยเหตุที่วิทยานิพนธ์นี้มุ่งหมายให้นำนักการศึกษาที่การแปลและการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเอาเฉพาะต้นฉบับที่เก็บรักษา

* ดูตัวอย่างในหน้าที่ ๑๘, ๓๑, ๓๓ และหน้า ๖๕ เป็นต้น

ไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ จำนวน ๓ ฉบับ เป็นตัวแทนฉบับอื่น ๆ มาปริวรรคและตรวจสอบชำระ
แต่เนื่องจากต้นฉบับทั้ง ๑๐ ฉบับ เหล่านี้ไม่มีข้อแตกต่างกันมากนัก ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ
ตัวจารและสภาพคัมภีร์ ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อพิเศษปลีกย่อยของแต่ละฉบับเป็นองค์ประกอบใน
การคัดเลือกเพิ่มเติมดังนี้

๑. คัดเลือกต้นฉบับจากกลุ่มที่เรียกว่า ฉบับหลวง ๑ ฉบับ และกลุ่มที่มีใช้
ฉบับหลวงอีก ๒ ฉบับ
๒. ต้นฉบับที่จะคัดเลือกตามข้อ ๑ จะต้องมีหลักฐานพอทราบได้ว่า ใคร
เป็นผู้สร้าง และสร้างเมื่อใด
๓. ต้นฉบับเหล่านั้นจะต้องมีความชัดเจน สภาพคัมภีร์มั่นคงแข็งแรงกว่า
ฉบับอื่น ๆ

ก. ต้นฉบับที่คัดเลือกมาวิจัยและอักษรย่อประจำฉบับ

จากหลักเกณฑ์ ๓ ประการดังกล่าวความข้อ ข. นั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกต้นฉบับ
เพื่อนำมาปริวรรคและตรวจสอบชำระ ๓ ฉบับ และให้นำต้นฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเทียบ
เคียงอีก ๒ ฉบับ รวมทั้งได้กำหนดอักษรย่อเรียกต้นฉบับแต่ละฉบับในงานวิจัยนี้ไว้ด้วย ใน
การให้อักษรย่อประจำแต่ละฉบับนั้น ผู้วิจัยกำหนดเอาอักษรตัวแรกที่ใช้เรียกชื่อคัมภีร์ฉบับนั้น ๆ
เป็นอักษรย่อแทนคัมภีร์ฉบับนั้น ๆ ถ้าคำขึ้นต้นที่ใช้เรียกชื่อคัมภีร์นั้น ๆ ซ้ำกันจะใช้หมายเลข
ต่อท้ายอักษรนั้น ๆ โดยให้หมายเลขก่อนหลังตามปีหรือสมัยที่สร้าง ต้นฉบับที่คัดเลือกมาทั้ง
๓ ฉบับ พร้อมกับอักษรย่อประจำฉบับมีดังนี้

๑. ว่างสมาธิปกรณ์ ฉบับลงจากไม้ประกับหาซาก เลขทะเบียน ๓๔๖๓
ก ๔๔ ข ๑/๑ น อยุธยาศรีสทเท (เพ็ง) ชุนนางในรัชกาลที่ ๒-๓ เป็นผู้สร้าง ไม่ได้
บอกปีที่สร้าง แต่สันนิษฐานว่าคงจะสร้างในตอนต้นสมัยรัชกาลที่ ๓ คือ ระหว่างปี พ.ศ.
๒๒๖๓-๒๒๘๔ เพราะในตอนต้นรัชสมัยนี้มีหลักฐานปรากฏความประวัติพระยาศรีสทเทว่า
พระยาศรีสทเทได้ร่วมกับพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ปฏิสังขรณ์
วัดวาอารามมากมาย โดยเฉพาะวัดอินทาราม ท่านได้ปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุเก่าและสร้าง
ถาวรวัตถุใหม่ขึ้นอีกมากมาย แหมจะกล่าวได้ว่าท่านสร้างวัดอินทารามขึ้นมาใหม่ที่เดียว
นอกจากนั้นตามประวัติยังกล่าวไว้ว่า ท่านได้สร้างคัมภีร์ทางพุทธศาสนามากมายถวายไว้

ในพระพุทธศาสนาในเวลานั้นด้วย^๔ คัมภีร์วังสมาลินีเป็นคัมภีร์หนึ่งที่ท่านได้สร้างขึ้น คาดว่าคงสร้างขึ้นในระยะเวลาดังกล่าวนั้น ในวิทยานิพนธ์นี้ให้อักษรย่อประจำฉบับว่า ส.

๒. วังสมาลินีปกรณ ฉบับหอสมุดไทยประทับทองหีบ เลขทะเบียน ๔๔๐๑
ท ๑๗๗ ข ๔/๓ ค สมเด็จพระศรีสุลาไลย พระราชชนนีในรัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างเมื่อปี พ.ศ.
๒๓๗๔ ในวิทยานิพนธ์นี้ให้อักษรย่อประจำฉบับว่า ท.๑

๓. วังสมาลินีปกรณ ฉบับหอสมุดไทยประทับธรรมคา ฉบับหลวงรัชกาลที่ ๕
เลขทะเบียน ๒๕๓๔ ท ๑๑ ข ๑/๑ สภาพคัมภีร์สมบูรณ์และตัวจารชัดเจนกว่าต้นฉบับอื่น ๆ
ในกลุ่มฉบับหลวงด้วยกัน ในวิทยานิพนธ์นี้ให้อักษรย่อประจำฉบับว่า ท.๒

๔. ผู้วิจัยได้นำต้นฉบับวังสมาลินีฉบับของวัดบวรนิเวศวิหารมาสอบทาน
เทียบเคียงกับต้นฉบับทั้ง ๓ นั้นด้วย โดยให้อักษรย่อประจำฉบับว่า บ.

๕. ผู้วิจัยได้นำ Mahāvamsa ฉบับตรวจสอบชำระโดย วิลเฮล์ม ไกเกอร์
(Wilhelm Geiger) ซึ่งสมาคมบาลีปกรณ์แห่งอังกฤษ (The Pali Text Society)
ได้พิมพ์เผยแพร่ มาเป็นแนวเทียบเคียงเรื่องรูปศัพท์ รูปแบบการประพันธ์ และเนื้อหาสาระ
ในส่วนที่ต้นฉบับทั้ง ๔ ฉบับมีปัญหา

ง. ขอบเขตเนื้อหาสาระที่นำมาวิจัย

คัมภีร์วังสมาลินีแบ่งเนื้อหาเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เรียกว่า วังสมาลินี
เนื้อหาสาระกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มแรกที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาอุบัติในโลก ได้
ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า การเสด็จไปลังกา ๓ ครั้ง การสังคายนา ๓ ครั้ง ความเจริญ
รุ่งเรืองของพุทธศาสนาในลังกา ประวัติและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
ของลังกา เริ่มตั้งแต่รัชสมัยพระเจ้าวิชัยซึ่งขึ้นเสวยราชย์เป็นกษัตริย์พระองค์แรกของลังกา
เพื่อ พ.ศ. ๑ ไปจนถึงรัชสมัยพระเจ้ากุกกัณณติสสราช ซึ่งขึ้นเสวยราชย์เมื่อ พ.ศ. ๕๐๒
จากนั้นกล่าวถึงเรื่องมิลินทปัญหา เมื่อสิ้นสุดเรื่องมิลินทปัญหา มีหลักฐานที่จารไว้ในคัมภีร์
บอกว่าจะวังสมาลินีเพียงเท่านั้น หลังจากนั้นเป็นตอนที่ ๒ ซึ่งเรียกว่า มหาวังสมาลินี
ประกอบด้วยประวัติพระพุทธโฆสจารย์และประวัติพระมหากษัตริย์ของลังกาอีก ๒๔ พระองค์

^๔ ประวัติวัดอินทาราม (กรมสวัสดิการทหารเรือ กองทัพบกเรือ, ๖ พฤศจิกายน
๒๕๐๒), หน้า ๑๔๒-๑๔๔.

เริ่มตั้งแต่รัชสมัยพระเจ้ากาติกราช พ.ศ. ๘๖๔ จนถึงรัชสมัยพระเจ้ามหาเสนาะ ซึ่งขึ้น
 เสวยราชย์เมื่อ พ.ศ. ๘๑๔ ก็เป็นอันสิ้นสุดตอนที่เรียกว่า มหาวังสมาลินี และเป็นการจบ
 เนื้อหาทั้งหมดของคัมภีร์วังสมาลินีทั้งหมดด้วย ค้นฉบับคัมภีร์วังสมาลินีที่ผู้วิจัยนำมาปริวรรต
 และตรวจสอบชำระทุกฉบับ รวมทั้งค้นฉบับของวัดบวรนิเวศวิหารที่นำมาสอบทานเทียบเคียง
 มีเนื้อหาสาระที่จารไว้ใบลานทั้งหมด ๑๓ ใบ เหมือนกัน แต่ละใบมี ๒๔ ลาน* แต่ละ
 ลานมี ๒ หน้า หน้าละ ๕ บรรทัด เนื้อหาคัมภีร์ตอนที่เรียกว่า วังสมาลินี ปรากฏอยู่ในใบ
 ที่ ๑ ถึงใบที่ ๑๒ ตอนต้น เนื้อหาส่วนที่เรียกว่า มหาวังสมาลินี ปรากฏอยู่ในใบที่ ๑๒ ทศ
 จากส่วนที่เป็นวังสมาลินีไปจนจบใบที่ ๑๓

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตศึกษาเฉพาะส่วนที่เรียกว่า วังสมาลินี
 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของคัมภีร์ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงตอนที่เรียกว่า
 มหาวังสมาลินีในเชิงภาพรวมของคัมภีร์ เนื้อหาสาระ และรูปแบบการประพันธ์โดยสรุปใน
 บทว่าด้วยการวิเคราะห์ด้วย ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถ้ากล่าวถึงคำว่า "คัมภีร์วังสมาลินี"
 หมายถึงคัมภีร์วังสมาลินีทั้ง ๒ ตอน คือ วังสมาลินีและมหาวังสมาลินี ถ้ากล่าวถึงคำว่า
 "วังสมาลินี" หมายถึงคัมภีร์วังสมาลินีเฉพาะตอนที่เรียกว่า วังสมาลินี เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. ขั้นตอนการวิจัยโดยย่อ

๑. รวบรวมและคัดเลือกต้นฉบับคัมภีร์วังสมาลินีที่เก็บรักษาไว้ที่หอสมุด
 แห่งชาติมาปริวรรตและตรวจสอบชำระเฉพาะส่วนที่เรียกว่า วังสมาลินี พร้อมกับนำต้นฉบับ
 คัมภีร์วังสมาลินีฉบับของวัดบวรนิเวศวิหารมาสอบทานเทียบเคียงด้วย
๒. แปลวังสมาลินีที่ปริวรรตและตรวจสอบชำระแล้วเป็นภาษาไทย
๓. รวบรวมข้อมูลศุภัตยภูมิ จากหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษาและวิเคราะห์ประวัติความเป็นมา เนื้อหาสาระ ภาษา และ
 การประพันธ์ของวังสมาลินี
๕. เรียบเรียงเป็นงานวิจัย

* บางใบมีจำนวนลานมากกว่านี้คือ ใบที่ ๒ มี ๒๖ ลาน ใบที่ ๑๓ มี ๓๖ ลาน

ข. รายละเอียดการดำเนินการวิจัยบางอย่าง

๑. หลักเกณฑ์ในการปริวรรตและตรวจสอบชำระ เนื่องจากวงสมาธินี้ มีเนื้อหาสาระเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับคัมภีร์มหาวงศ์และคัมภีร์มิลินทปัญหา ฉะนั้นเนื้อเรื่อง ในแต่ละตอนของคัมภีร์สามารถรู้ได้โดยอาศัยเทียบเคียงกับคัมภีร์นั้น ๆ ส่วนรูปแบบการ ประพันธ์และรูปศัพท์ที่ใช้ในการประพันธ์มีทั้งเหมือนกันและต่างกับคัมภีร์เหล่านั้น บางตอน คัดลอกมาโดยตรง บางตอนแต่งใหม่แต่ยังคงความหมายและรูปศัพท์ในลักษณะเดิม บางตอน แต่งใหม่ในลักษณะสรุปความ อนึ่ง ตามต้นฉบับโบราณวงสมาธินี้ทั้ง ๔ ฉบับ ที่นำมาตรวจสอบ ชำระเทียบเคียงโดยทั่ว ๆ ไปแล้วไม่มีอะไรแตกต่างกันมากนัก ในส่วนที่คำหรือข้อความขาด หายไปก็มักจะขาดหายไปเช่นกันทุกฉบับ การสะกดคำก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน มีส่วนน้อย เท่านั้นที่แตกต่างกัน ข้อความที่แตกต่างนั้นก็มิเหตุจากการจารึกผิดพลาดที่เห็นได้ชัดเจน ไม่มี ข้อต่อการศึกษาหาคำที่ถูกต้องนัก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นประเด็นการแปล ที่ได้ความถูกต้องและรูปแบบฉันทลักษณ์ที่สมบูรณ์ และได้วางหลักเกณฑ์ในการปริวรรตและตรวจสอบชำระไว้ดังนี้

๑.๑ อ่านข้อความในต้นฉบับโบราณ ๓ ฉบับ ไปพร้อม ๆ กัน และ นำต้นฉบับของวัดบวรนิเวศวิหารมาเทียบเคียงด้วย (รวมเป็น ๔ ฉบับ) จัดข้อความให้เป็น ไปตามรูปแบบฉันทลักษณ์ ถ้าทั้ง ๔ ฉบับมีข้อความตรงกันและแปลได้ความถูกต้องตามเนื้อเรื่อง ที่ควรจะเป็นในตอนนั้น ๆ ถือว่าข้อความส่วนนั้นถูกต้อง

๑.๒ ในกรณีที่มีข้อความแตกต่างกัน เช่น บางฉบับคำหรือข้อความ บางตอนขาดหายไป ข้อความไม่เต็มตามรูปแบบฉันทลักษณ์ แต่บางฉบับมีคำหรือข้อความปรากฏ เต็มตามรูปแบบฉันทลักษณ์ และแปลได้ความถูกต้อง แม้ว่าจะมีปรากฏอยู่เพียงฉบับเดียว ก็ จะถือเอาความฉบับนั้น

๑.๓ ในกรณีที่คำหรือข้อความขาดหรือเกินเหมือนกันทุกฉบับ จะพิจารณา บริบทแวดล้อมของเนื้อความ และรูปแบบฉันทลักษณ์ในตอนนั้นเป็นตัวกำหนดว่าควรที่จะเพิ่มหรือ ตัดส่วนใด ทั้งนี้โดยอาศัยเทียบเคียงกับคัมภีร์ที่เกี่ยวข้อง แต่หาในตอนที่นั้น ๆ ข้อความขาด หายไปถึง ๑ บาท ในคาถาหนึ่ง ๆ ก็ยังแปลได้ความต่อเนื่อง และเมื่อเทียบเคียงกับคัมภีร์ ที่เกี่ยวข้องแล้วก็ไม่ใช้ตอนที่คัดลอกมา จะเว้นส่วนที่ขาดหายนั้นไว้ โดยมีเครื่องหมายคอกจันทน์ (*) กำกับและมีคำอธิบายไว้ในส่วนท้ายของหน้านั้น ๆ

๑.๔ ในกรณีที่ศัพท์ประเภทนิบาต (จ, ทุ, ปิ, ว, นิ, ททา, ทถา) ซึ่งลงมาเพื่อให้ได้พยางค์ครบตามรูปแบบฉันทลักษณ์เท่านั้นขาดหายไป จึงข้อความลักษณะนี้

สามารถรู้ได้จากกรณีที่ข้อความในตอนนั้นมีรูปศัพท์ครบและแปลได้ความถูกต้องแล้วแต่ยังมี
 พยางค์ไม่ครบตามรูปแบบฉันทลักษณ์ ผู้วิจัยจะพิจารณาเพิ่มเข้ามาโดยวางไว้ในตำแหน่งที่
 ถูกต้องตามบังคับของฉันทลักษณ์พร้อมกับมีเครื่องหมายคอกจันท์กำกับและมีคำอธิบายชี้แจงไว้

๑.๕ การจารสระ อี อี และสระ อุ อุ ในต้นฉับทุกฉับมีลักษณะ
 คล้ายคลึงกันมากคือ มักจะมองเป็นรูปสระอิ และสระอุ เป็นส่วนมากตลอดเรื่อง จะถือว่า
 รูปใดถูกต้อง ผู้วิจัยจะวินิจฉัยโดยพิจารณารูปศัพท์เดิม วิภัติ ปัจจัย และลักษณะบังคับของ
 ฉันทลักษณ์ในตอนนั้นเป็นองค์ประกอบ แต่จะไม่มีเครื่องหมายคอกจันท์และคำอธิบายกำกับ
 ไว้ เพราะมีมากจนเกินไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีใช้ความแตกต่างสำคัญอะไร เป็นเพียงอาจมี
 การจารที่ไม่ค่อยประณีตบรรจง ทำให้มองเห็นไม่ชัดเจนเท่านั้น

๑.๖ การจารพยัญชนะ จ ป ม และ ก ค ท ก็เช่นกัน มีลักษณะ
 คล้ายคลึงกันมาก จะเลือกว่าเป็นรูปพยัญชนะใด ผู้วิจัยจะพิจารณาตามบริบทแวดล้อมของ
 เนื้อความในตอนนั้นเป็นองค์ประกอบ และจะไม่มีเครื่องหมายคอกจันท์และคำอธิบายกำกับ
 ไว้ตามเหตุผลในข้อ ๕

๑.๗ ในส่วนที่เป็นชื่อเฉพาะของบุคคลและสถานที่สำคัญ ถ้ามีปรากฏ
 ใน Dictionary of Pali Proper Names ของ จี.พี. มาละละเสเกระ (G.P.
 Malalasekera) จะถือเอาตามนั้น แต่ถ้าไม่มีปรากฏจะถือเอาตามที่อ่านได้ตรงกันตั้งแต่
 ๒ ฉับขึ้นไป

๑.๘ การสะกดคำจะถือตามพทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ ฉับของ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระชินนุรีนฤนาถ หากคำใดไม่มีปรากฏในพทานุกรมนั้นจะถือตาม
 The Pali Text Society's Pali-English Dictionary ของ ที.คัมภิลิว. วิส
 เดวิกส์ (T.W. Rhys Davids)

๒. การกำหนดหัวข้อและการเรียงลำดับที่ปริเฉทใหม่ เนื่องจากเนื้อเรื่อง
 ในวงสมานีที่ปรากฏในต้นฉับทั้ง ๔ ฉับ ที่นำมาปริวรรต ตรวจสอบชำระ และเทียบเคียง
 บอกลปริเฉทและลำดับที่ปริเฉทสืบสน มีทั้งที่บอกลหัวข้อปริเฉทพร้อมทั้งลำดับที่ปริเฉทและบอกล
 เฉพาะว่าเป็นปริเฉท แต่ไม่ไ้บอกลลำดับที่ บางแห่งบอกลลำดับที่ซ้ำกัน โดยเฉพาะเนื้อเรื่อง
 ส่วนสุดท้ายของคัมภีร์จะไม่บอกลว่าเป็นปริเฉทอะไรเลย แต่จะมีข้อความบ่งบอกว่าจบเรื่อง
 นั้น ๆ ปรากฏอยู่ ดังนั้นเพื่อให้วงสมานีมีปริเฉทเป็นไปตามลำดับโดยชัดเจนและได้เนื้อหา
 ในแต่ละปริเฉทเป็นหมวดหมู่ ผู้วิจัยจึงกำหนดหัวข้อและเรียงลำดับที่ปริเฉทตามลำดับของ
 เนื้อหาในการตรวจสอบชำระ โดยยึดหลัก ๓ ประการคือ

๒.๑ ถือกามรูปแบบเดิมที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์แล้ว

๒.๒ ให้ลำดับที่และกำหนดหัวข้อและเนื้อเรื่องในปริเฉทนั้น ๆ ขึ้น
มาใหม่ โดยยึดหลักว่าเมื่อกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งจงถือเป็น ๑ ปริเฉท และให้ลำดับที่
ปริเฉทไปตามลำดับตามเนื้อเรื่องที่มีบันทึกอยู่ในคัมภีร์

๒.๓ ถ้าเรื่องตามข้อ ๒ นั้นสั้นเกินไป และเรื่องในลำดับต่อมาเป็น
เรื่องลักษณะเดียวกัน เช่น เรื่องกล่าวถึงการอภิเษกพระราชองค์ต่าง ๆ เป็นต้น จะรวม
เรื่องเหล่านั้นเข้ามามีอยู่ในหัวข้อเดียวกัน

อนึ่ง ในแต่ละปริเฉทไม่ได้ออกว่าเริ่มต้น ณ จุดใด แต่มีบท
ตอนจบว่าจบปริเฉทที่เท่าไร เรื่องอะไร หรือบทเฉพาะว่าจบเรื่องอะไร จากลักษณะเช่นนี้
ทำให้ทราบว่าหลังจากนั้นต้องเป็นเนื้อเรื่องของปริเฉทต่อไป ดังนั้นเพื่อความ เป็นสัดส่วน
สามารถรู้เบื้องต้นและที่สุดของแต่ละปริเฉทได้โดยง่าย ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมหัวข้อปริเฉท
เมื่อพิมพ์คัมภีร์ที่เป็นภาษามาลีและที่แปลเป็นไทยแล้วดังนี้

๒.๔ ในส่วนที่เป็นภาษามาลี เมื่อเริ่มต้นปริเฉทนั้น ๆ ผู้วิจัยจะนำ
ข้อความบอกรวมปริเฉทเฉพาะส่วนที่บอกลำดับที่ปริเฉทและชื่อหัวข้อปริเฉทมาพิมพ์ขึ้นต้นเป็น
หัวข้อสำคัญของปริเฉทนั้น ๆ เช่น ปริเฉทที่ ๑ มีบทไว้เมื่อตอนจบปริเฉทว่า อิติ วัสมา
สิวิสาสินีย สงกาคมนปริจเฉโท ปฐโม ฯ ผู้วิจัยจะยกเฉพาะส่วนที่เป็นชื่อปริเฉทและ
ลำดับที่ปริเฉทคือ สงกาคมนปริจเฉโท ปฐโม มาพิมพ์ขึ้นเป็นหัวข้อสำคัญของปริเฉทนี้

๒.๕ ในส่วนที่แปลเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะดำเนินการในลักษณะ
เดียวกัน เช่น ปริเฉทที่ ๑ จะพิมพ์ว่า ปริเฉทที่ ๑ การเสด็จไปลังกา ขึ้นก่อนเมื่อตอน
เริ่มปริเฉท โดยถือว่าเป็นหัวข้อสำคัญของปริเฉทและในส่วนคำแปลเป็นภาษาไทยของบทที่
เป็นคาถาพิเศษที่แต่งถวายแด่ผู้อื่นนอกจากปฏฐยาวัตรฉันท์ ผู้วิจัยจะพิมพ์นระยะเข้ามาทั้ง
ค้ำหน้าค้ำหลัง ๔ อักษร และบรรทัดแรกซึ่งเป็นบรรทัดยกหน้าจะนระยะเข้ามาอีก ๔
อักษร เพื่อให้เป็นข้อสังเกตพิเศษที่แตกต่างจากคำแปลของคาถารูปปฏฐยาวัตรฉันท์ เพราะ
คาถาพิเศษเหล่านี้มักกล่าวเป็นหลักธรรมเครื่องเตือนสติไม่ให้ประมาท ให้ประกอบแต่คุณงาม
ความดี และให้เคารพบูชาและเลอาอย่างผู้ทำคุณูปการต่อพระศาสนา

ผู้วิจัยจะดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนจบทุกปริเฉท ทั้งในส่วนที่
เป็นภาษามาลีและที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว

๓. ตารางแสดงหัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่มีอยู่ก่อนตามคั่นฉบับเดิม และที่ผู้วิจัยเรียบเรียงเพิ่มเติมใหม่ เนื่องจากตามคั่นฉบับเดิมของวงสมานินที่นำมาตรวจสอบชำระ นอกหัวข้อและลำดับที่ปริเฉทไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมและเรียงลำดับที่ปริเฉทขึ้นใหม่ในบางส่วน ตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวแล้วในข้อ ๒ ปริเฉทต่าง ๆ ที่ปรากฏตามตารางนี้ ใ้ค้พิมพ์ขึ้นเป็นหัวข้อแรกของแต่ละปริเฉทในบทที่ ๒ ซึ่งเป็นบทที่ว่าด้วยวงสมานินภาษาบาลีที่ตรวจสอบชำระแล้ว หัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่ผู้วิจัยเรียบเรียงและเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ทุกปริเฉทจะมีเครื่องหมาย + เป็นสัญลักษณ์กำกับไว้

หัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่มีอยู่ก่อนตามคั่นฉบับเดิม	หัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่ผู้วิจัยเรียบเรียงและเพิ่มเติมขึ้นใหม่
๑. ลงกาที่ปคมนปริเฉโท ปฐโม	๑. ลงกาที่ปคมนปริเฉโท ปฐโม
๒. ภควโต วสสปริเฉโท ทุติโย	๒. ภควโต วสสปริเฉโท ทุติโย
๓. ชาตุภาจนปริเฉโท ทติโย	๓. ชาตุภาจนปริเฉโท ทติโย
๔. ปฐมสงคีติการกทหุปลดุมภกรณกดา- ปริเฉโท จตุตถโ	๔. ปฐมสงคีติการกทหุปลดุมภกรณกดา- ปริเฉโท จตุตถโ
๕. ทุติยสงคีติปริเฉโท ปญจโม	๕. ทุติยสงคีติปริเฉโท ปญจโม
๖. ทติยสงคีติปริเฉโท ฉฎฐโม	๖. ทติยสงคีติปริเฉโท ฉฎฐโม
๗. นานาเทเส สาสนปติฏฐาปนปริ- เฉโท สप्तโม	๗. นานาเทเส สาสนปติฏฐาปนปริ- เฉโท สप्तโม
๘. วิชยราชภิเสกาปริเฉโท ฉฎฐโม	๘. วิชยราชภิเสกาปริเฉโท ฉฎฐโม
๙. ชุมมาโลกเหวาน์ปิยคิขสสงฆาตาน์ ชวินัน์ ราชัน์ สาสนโศกถดาปริ- เฉโท นวโม	๙. ปุณฑราวาสุเหวารราชภิเสกถดาปริ- เฉโท นวโม
๑๐. ความณิกุมารมหาโยชปริเฉโท ทสโม	๑๐. อุปรารวมถดาปริเฉโท ทสโม
๑๑. ขวิภาคิกยชชรูปนถดาปริเฉโท เอกาทสโม	๑๑. มหาโพธิคณปริเฉโท เอกาทสโม
๑๒. หุฎฐความณิวิชโย นาม ปริเฉโท ชวาทสโม	๑๒. มหาโพธิโรปนถดาปริเฉโท ชวาทสโม

หัวข้อและลำดับที่ปริเฉท ที่มีอยู่ก่อนตามคั่นฉบับเดิม	หัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่ผู้วิจัย เรียบเรียงและเพิ่มเติมขึ้นใหม่
๑๓. ทุฎฐคามณิรฎฐุโฏ คุฎฐสิทปุรคณนถดา เทรสโม*	๑๓. ชุมมาโสภเทวานันปิยติชสสงฆาทานัน ชวิญัน รารุญัน สาสนโชคถดาปริว เฉโท เทรสโม
๑๔. -	๑๔. เดราทินิชทานถดาปริวเฉโท จุช- ทสโม
๑๕. -	๑๕. เอฬารปริวเฉโท ปุณณรสโม
๑๖. -	๑๖. ความณิกุมารปริวเฉโท โสฬสโม
๑๗. -	๑๗. ความณิกุมารมหาโยชปริวเฉโท สชุตรสโม
๑๘. -	๑๘. ชวิภาทิกยชชฎูปนถดาปริวเฉโท ถฎฐารสโม
๑๙. -	๑๙. ทุฎฐคามณิวิชโย นาม ปริวเฉโท เอถุนวีสติโม
๒๐. -	๒๐. โฉฬปาสาทมวิจวฎฐิกวิหารถดา- ปริวเฉโท วีสติโม
๒๑. -	๒๑. มหาอุปารมูเอ สาสนปฏิธาทถดา- ปริวเฉโท เอถวีสติโม
๒๒. -	๒๒. ชาคคชภรจนถดาปริวเฉโท ชวา- วีสติโม
๒๓. -	๒๓. ชาคคชภรจนถดาปริวเฉโท เทวีสติโม
๒๔. -	๒๔. ทุฎฐคามณิรฎฐุโฏ คุฎฐสิทปุรคณนถดา- ปริวเฉโท จกุวีสติโม

*ตามคั่นฉบับทุกฉบับที่นำมาตรวจสอบและเทียบเคียงจนถดลำดับที่ปริเฉทเป็น
ชวาทสโม (๑๒) ซ้ำกับปริเฉทที่ ๑๒ เหมือนกันทุกฉบับ

หัวข้อและลำดับที่ปริเฉท ที่มีอยู่ก่อนตามต้นฉบับเดิม	หัวข้อและลำดับที่ปริเฉทที่ผู้วิจัย เรียบเรียงและเพิ่มเติมขึ้นใหม่
๒๕. -	๒๕. ทศราชนูปถัมภ์ปริเฉทโท ปญฺจีวตีโม
๒๖. -	๒๖. มิสินุทปญฺหาปริเฉทโท ฉยทีสตีโม

๓. การใส่เครื่องหมายจบประโยคใหม่ เนื่องจากต้นฉบับคัมภีร์ทั้ง ๔ ฉบับที่นำมาตรวจสอบชำระและเทียบเคียงนั้นใส่เครื่องหมายจบประโยค (ฯ) ไม่นั่นจน บางแห่งข้อความยังไม่ปรากฏกริยาสำคัญใด ๆ (กริยาอาชยาค) เลย แต่ก็ใส่เครื่องหมาย แลกจบการจบประโยคแล้ว บางแห่งก็ทิ้งระยะยาวเกินไปกว่าจะใส่เครื่องหมายจบประโยค ซึ่งลักษณะเช่นนี้บางแห่งก็ถูกต้องตามเนื้อเรื่องและรูปแบบคถา บางแห่งมีลักษณะตักขัดความ เรืองเคียงกันออกจากกัน บางแห่งสร้างความสับสนแก่ผู้อ่านไม่รู้เบื้องต้นและที่สัดข้อความ นั้น ๆ เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการใส่เครื่องหมายแสดงการจบประโยค ใหม่ ซึ่งมีทั้งที่เป็นไปตามที่ปรากฏอยู่เดิมและที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยึดเนื้อความและกริยา อาชยาคเป็นสำคัญดังนี้

๓.๑ จะใส่เครื่องหมายจบประโยคทันทีถึงแม้ข้อความนั้นจะมีเพียง กิ่งคถา ในกรณีข้อความนั้น ๆ กล่าวถึงการกระทำของประธานในประโยคจบลงเพียง เท่านั้น โดยกิ่งคถาหรือคถาท่อนามีประธานขึ้นมาใหม่ไม่ใช่ประธานเดียวกับที่ปรากฏใน กิ่งคถาแรก

๓.๒ ถ้าข้อความตอนนั้นพรรณนาถึงการกระทำของประธานคนเดียว หรือสิ่งเดียวกันมากกว่า ๑ คถาขึ้นไป จะใส่เครื่องหมายจบประโยคทุก ๆ ๑ คถา ใน กรณีที่มีกริยาอาชยาคปรากฏอยู่ทุกระยะ ๑ คถา แต่ถ้ายังไม่ปรากฏกริยาอาชยาคจะเลื่อน ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบกริยาอาชยาคจึงจะใส่เครื่องหมายจบประโยค ไม่ว่าข้อความตอน นั้นจะจบในรูปคถาทิ้งหรือมากกว่านั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. ได้คัมภีร์วิงสมาธินิฉบับภาษาบาลีพิมพ์ด้วยอักษรไทย
๒. ได้คัมภีร์วิงสมาธินิฉบับแปลเป็นภาษาไทย

๓. ใ้ทราบประวัติความเป็นมา เนื้อหาสาระ ภาษา และรูปแบบการประพันธ์
ของกัมภีร์
๔. ใ้หลักฐานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนาในลังกาเพิ่มขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย